

OPETUSMINISTERIÖ
10.4.2008

TALOUSPOLIITTINEN MINISTERIVALIOKUNTA KOSKIEN YLIOPISTOJEN SÄÄTIÖIMISMAHDOLLISUUTTA

Hallitus on linjannut yliopistojen oikeudellisen aseman uudistamista hallitusohjelman jälkeen iltakoulussaan 21.11.2007 ja talouspoliittisen ministerivaliokunnan kannanotossa 18.12.2007. Aiemmin päätetyt linjaukset yliopistojen oikeudellisen aseman uudistamisesta sekä Innovaatioyliopistoa koskevat periaatteet toimivat jatkovalmistelun lähtökohtina.

Yliopistot muuttuisivat itsenäisiksi oikeushenkilöiksi pääosin julkisoikeudellisina laitoksina. Tässä vaiheessa valtion on sitoutunut yhden yksityisoikeudellisen säätiön, Innovaatioyliopiston pääomittamiseen. Säätiöpohjainen toimintamalli on kuitenkin mahdollinen myös muille yliopistoille.

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan kannanoton 18.12.2007 mukaan valtioneuvoston 25.5.2007 antamaa kehyspäätöstä tarkistetaan keväällä 2008 siten, että hallitusohjelmassa ja 21.11.2007 iltakoulussa todetut yliopistojen taloudellisen ja hallinnollisen aseman uudistamisen ja innovaatioyliopiston perustamisen periaatteet voidaan toteuttaa.

Valtioneuvosto päätti 13.3.2008 valtiontalouden kehyksistä vuosille 2009–2012. Kehyspäätöksessä yliopistojen osalta on todettu seuraavaa:

- *Kehyksissä varaudutaan kohdentamaan valtion osuutena innovaatioyliopiston säätiövarallisuuteen vuoteen 2010 mennessä yhteensä 500 milj. euroa sillä edellytyksellä, että muut rahoittajatahot antavat oikeudellisesti velvoittavan sitoumuksen vähintään 200 milj. euron sijoituksesta.*
- *Valtio varautuu pääomittamaan julkisoikeudellisina laitoksina toimivia yliopistoja siten, että niiden vakavaraisuus, maksukyky ja luottokelpoisuus turvataan.*
- *Hallitus valmistelee periaatteet, joilla valtio osallistuu yliopistojen pääomittamiseen niiden vuoden 2010 loppuun mennessä hankkimaan yksityistä rahoitusta vastaavasti. Tämän toteuttamiseksi säätiöpohjainen toimintamalli tehdään kaikille yliopistoille mahdolliseksi.*
- *Varsinaiset päätökset pääomittamisesta kunkin yliopiston osalta tehdään parhaillaan käynnissä olevan selvitystyön pohjalta.*
- *Innovaatioyliopistoa koskevassa laissa ja säädekirjassa määritellään, että säätiö voidaan purkaa ja että sen varat silloin palautetaan alkuperäisille sijoittajille sijoitusosuuksia vastaavassa suhteessa. Valtion sijoitus on tällöin finanssisijoitus ja siksi kehyksen ulkopuolinen meno.*
- *Säätiöpääoman tuoton lisäksi kehyksessä on varauduttu lisäämään innovaatioyliopiston toiminnan rahoitusta 100 milj. eurolla vuoteen 2012 mennessä. Lisäys siirretään yliopistojen kilpailtavaksi vuoteen 2020 mennessä siten, että siirtäminen alkaa vuodesta 2015.*
- *Muiden yliopistojen toimintamenoihin lisätään vuonna 2011 10 milj. euroa ja vuonna 2012 30 milj. euroa.*

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan kannanotto valtion osallistumisesta yliopistojen pääomittamiseen

Periaatteet

1. Yksityisoikeudellisena säätiönä perustettavan yliopiston tulee noudattaa valtioneuvoston ja opetusministeriön rakenteellisen kehittämisen valtakunnallisia tavoitteita ja edistää riittävän vahvan yliopiston muodostumista. Säätiöyliopiston tulee pääsääntöisesti olla vähintään 3 000 kokopäiväopiskelijan yhteisö.
2. Yksityisoikeudellisena säätiönä toimivan yliopiston säädekirja valmistellaan yliopiston, opetusministeriön ja rahoittajien toimesta. Säätiön tulee toimia yliopistolaissa säädettyjen yliopiston tehtävien toteuttamiseksi. Mikäli säätiöllä on rajoitettua muuta toimintaa, sen tulee tukea yliopiston perustehtäviä.
3. Yksityisoikeudellisena säätiönä toimivien yliopistojen säätiövarallisuuden luovuttajat nimittävät säätiön hallituksen sijoitustensa suhteessa. Valtakunnallisen koulutus- ja tiedepolitiikan turvaamiseksi valtion nimittämällä edustajilla tulee olla hallituksessa riittävä enemmistö.
4. Yksityisoikeudellisen säätiön pääoman vähimmäismäärä perustuu riittävän vakavaraisuuden, maksukyvyn ja luottokelpoisuuden luomiseen. Lisäksi säätiön pääoman tuotolla parannetaan yliopiston mahdollisuuksia toiminnan laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen. Innovaatioyliopistossa tavoiteltu säätiön alkupääoma on 700 milj. euroa eli runsaat 50 miljoonaa euroa tuhatta kokopäiväopiskelijaa kohti. Muissa yliopistoissa säätiön alkupääoman tulee suuruusluokaltaan olla puolet tästä eli vähintään 25 miljoonaa euroa tuhatta kokopäiväopiskelijaa kohti.
5. Valtio päättää erikseen osallistumisestaan yksityisoikeudellisena säätiönä toimivan yliopiston pääomittamiseen. Valtion osuus on sama kuin Innovaatioyliopistossa eli 5:2 säätiön koko peruspääomasta.
6. Yksityisoikeudellisina säätiöinä toimivien yliopistojen valtion ulkopuolisen alkupääoman tulee olla aidosti uutta yksityistä pääomaa eikä esimerkiksi yliopistoyhtiöiden, omien rahastojen tai yliopistoja lähellä olevien säätiöiden, kuten tukisäätiöiden, tai kuntien, kuntien suoraan tai välillisesti omistamien yhtiöiden tai liikelaitosten kautta tulevaa varallisuutta. Viime kädessä valtio ratkaisee erikseen kunkin yksityisen pääomasijoituksen hyväksyttävyyden alkupääomaksi sekä valtion pääomasijoituksen tason.
7. Valtio voi tehdä finanssisijoituksia kaikkiin julkisoikeudellisina laitoksina toimiviin yliopistoihin riippumatta siitä saavatko ne yksityistä pääomaa. Kohdentamisessa noudatetaan yhdenvertaisia kriteereitä.
Miten kehyspäättöksen sekä kohtien 5 ja 6 periaatteita noudatetaan julkisoikeudellisina laitoksina toimivissa yliopistoissa, päätetään talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa kesäkuussa 2008.
8. Yksityisoikeudellisen yliopistosäätiön purkautuessa varat palautetaan alkuperäisille sijoittajille sijoitusosuuksia vastaavassa suhteessa. Tavoitteena on säätää julkisoikeudellisina laitoksina toimivista yliopistoista niin, että niihin voidaan tehdä valtion finanssisijoituksia ja yksityisiä pääomasijoituksia. Julkisoikeudellisen laitoksen lopettaessa toimintansa yliopiston valtiolta saama peruspääoma palautuu valtiolle. Lisäksi valtion finanssisijoituksille määritellään yliopistolaissa hukkaamiskielto.

Aikataulu

9. Innovaatioyliopiston säätiö perustetaan valtion ja muiden lahjoittajien toimesta Eduskunnan osoittamaa tarvittavaa määrärahaa vuoden 2008 toisessa lisätalousarviossa.
10. Muiden yliopistojen tulee esittää opetusministeriölle viimeistään 30.9.2008 mennessä mahdollinen halukkuutensa toimia yksityisoikeudellisen säätiönä vuoden 2010 alusta lukien. Yliopiston tulee tällöin esittää myös tavoitteellinen aikataulu, alustava arvio säätiön pääomittamisen vähimmäismäärästä ja säätiövarallisuuden luovuttajista.
11. Talouspoliittinen ministerivaliokunta käsittelee valtion sitoutumista uusiin säätiöpohjaisiin yliopistoihin viimeistään 10.11.2008 mennessä, jotta säätiö(t) voidaan sisällyttää Eduskunnalle annettavaan yliopistolakiesitykseen. Tarvittavat määrärahat sisällytetään vuoden 2009 täydentävään talousarvioesitykseen. Säätiövarallisuuden kokoaminen voidaan sitoumuksien pohjalta jaksottaa niin, että varallisuus on koottuna vuoden 2010 loppuun mennessä.